

**Επίσκεψη του Προέδρου
του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ κ. Σταύρου Μπένου
στα αρχαία θέατρα των νομών Πρεβέζης και Άρτας**

13-14 Ιουνίου 2009

Δ Ι Α Ζ Ω Μ Α

**Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ», Μπουμπουλίνας 30, Τ.Κ. 106 82, Αθήνα
www.diazoma.gr / info@diazoma.gr**

Σάββατο 13 Ιουνίου

Το Σάββατο 13 Ιουνίου 2009 το πρωί συναντηθήκαμε με τον Προϊστάμενο της ΔΓ' ΕΠΚΑ Κ. Γιώργο Ρήγινο, την αρχαιολόγο κα Δήμητρα Παπακώστα καθώς και το δήμαρχο Πρέβεζας κ. Μιλτιάδη Κλάπα, όλους μέλη του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ, στην είσοδο της αρχαίας πόλεως της Νικόπολης. Ακολούθησε μια υπέροχη ξενάγηση από τον κ. Γιώργο Ρήγινο.

Νικόπολη

Στη σημερινή χερσόνησο της Πρέβεζας, στη νοτιοδυτική Ήπειρο, σε απόσταση μόλις 6χλμ. από την ομώνυμη πόλη, βρίσκεται η αρχαία Νικόπολη. Ιδρύθηκε, όπως υποδηλώνει το όνομά της, από τον Οκταβιανό Αύγουστο σε ανάμνηση της νίκης του επί του Μάρκου Αντωνίου και της Κλεοπάτρας στη ναυμαχία του Ακτίου, το 31 π.Χ.

Η Αρχαία Νικόπολη

Η νευραλγική γεωγραφική της θέση, στο σταυροδρόμι χερσαίων και θαλάσσιων δρόμων, εξυπηρετούσε σε πολύ μεγάλο βαθμό την πολιτική τακτική και τις επιδιώξεις του Ρωμαίου αυτοκράτορα. Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, κάτοικοι ηπειρωτικών (Κασσώπη, Αμβρακία) αλλά και ακαρνανικών (Αιτωλία, Ακαρνανία, Λευκάδα) πόλεων, αναγκάστηκαν να μετοικήσουν στη νέα τους πόλη, που ορίζονταν στα βόρεια από το λόφο του Μιχαλιτσίου, στα νότια από το ακρωτήριο του Ακτίου καθώς και από τον Αμβρακικό κόλπο και το Ιόνιο πέλαγος στα ανατολικά και δυτικά αντίστοιχα.

Δύο κύριες οδικές αρτηρίες, κάθετα τεμνόμενες, με παράλληλους και κάθετους μικρότερους δρόμους αποτέλεσαν τους βασικούς άξονες, πάνω στους οποίους στηρίχθηκε ο πολεοδομικός σχεδιασμός της Νικόπολης. Σε περίοπτη θέση, στο κέντρο της πόλης συναντούμε τα δημόσια κτίρια και πιθανότατα και κάποια από τα πιο σημαντικά ιερά, ενώ όσο απομακρυνόμαστε προς την περιφέρεια, κατοικίες και κτίρια βοηθητικού κυρίως χαρακτήρα.

Εκτός των τειχών, που κατά τη ρωμαϊκή περίοδο ξεπερνούσαν σε μήκος τα 5χλμ., και κατά μήκος των αρχαίων δρόμων, εκτείνονταν τα νεκροταφεία από τα οποία έχουν ερευνηθεί απλές ταφές, αλλά και υπέργεια ταφικά μνημεία (Μαυσωλεία).

Ο ιδιαίτερος, ωστόσο, συμβολισμός της πόλης του Αυγούστου επικεντρώθηκε μερικές εκατοντάδες μέτρα βορειότερα, στην περιοχή, που είναι γνωστή από τις αρχαίες πηγές (Στράβωνας, Σουητώνιος, Δίων Κάσσιος) ως «εν άλσει Προάστειο». Με σημείο αναφοράς το μνημείο της νίκης του Αυγούστου, ο χώρος αποτελούσε το κέντρο της πνευματικής και

καλλιτεχνικής ζωής, πλαισιωμένος με δημόσια οικοδομήματα, όπως το Θέατρο, το Στάδιο και το Γυμνάσιο, που ο χαρακτήρας τους υπερέβαινε τις άμεσα πρακτικές ανάγκες της πόλης.

Δύο φυσικά λιμάνια, ο Κόμαρος -στη σημερινή παραλία Μονολίθι του Μύτικα- και ο όρμος Βαθύ -στη σημερινή Μαργαρώνα- προσέφεραν ασφαλή ελλιμενισμό των πολεμικών και εμπορικών πλοίων, ενώ για την εξυπηρέτηση των καθημερινών εμπορικών αναγκών, οι κάτοικοί της θα πρέπει να χρησιμοποιούσαν και τους μικρούς κόλπους που ανοίγονταν στο περίγραμμα της χερσονήσου, όπως η λιμνοθάλασσα Μάζωμα.

Η Νικόπολη έφθασε στο απόγειό της κατά τους χρόνους του αυτοκράτορα Αυγούστου και των διαδόχων του εποχή που η εντός των τειχών έκτασή της υπολογίζεται ότι ξεπερνούσε τα 150 εκτάρια (1500 στρέμματα). Την αίγλη της μαρτυρά αδιαμφισβήτητα και η ύπαρξη νομισματοκοπείου, σε χρήση έως τα μέσα του 3ου αι. π.Χ., με εξαιρετικής ποιότητας χαλκά νομίσματα. Η πόλη σταδιακά συρρικνώθηκε και κατά τους παλαιοχριστιανικούς αιώνες η έκτασή της περιορίστηκε μόλις στο 1/6 της αρχικής, ενώ εγκαταλείφθηκε και ουσιαστικά ερημώθηκε κατά τον 10 και 11 αι. μ.Χ.

Το Ωδείο.

Στο κέντρο της ρωμαϊκής πόλης, στο χώρο που προοριζόταν για την ανέγερση των δημόσιων οικοδομημάτων, βρίσκεται το Ωδείο της Νικόπολης, ένα από τα πιο επιβλητικά μνημεία του χώρου.

Η είσοδος του Ωδείου

Παρά τις λεηλασίες που δέχθηκε κατά καιρούς, ιδιαίτερα εντυπωσιακή παραμένει η εξαιρετική κατάσταση διατήρησής του. Η πρόσβαση στο μνημείο επιτυγχάνεται σήμερα μέσα από τη μνημειακή δυτική κεντρική πύλη των παλαιοχριστιανικών τειχών τη λεγόμενη «Αραπόπορτα» ή μέσα από ένα δίκτυο στενών αγροτικών δρόμων περιμετρικά του.

Το μνημείο συγκεντρώνει ως ένα βαθμό τα τυπικά χαρακτηριστικά των αντίστοιχων κτιρίων του 1^{ου} αι. π.Χ. και κατασκευαστικά ακολουθεί τη λογική των ρωμαϊκών θεάτρων της περιόδου. Εδράζεται εξολοκλήρου σε κτιστή υποδομή και όχι σε φυσικά επικλινή θέση, όπως συνηθίζεται με τα αρχαία ελληνικά θέατρα. Τα βασικά του μέρη αποτελούν η σκηνή, η ημικυκλική ορχήστρα και το κοίλο.

Η χωρητικότητά του υπολογίζεται ότι έφθανε τα 1000 άτομα και προοριζόταν κυρίως για πολιτιστικές και πολιτικές δραστηριότητες.

Άποψη του Ωδείου

Το σκηνικό οικοδόμημα ήταν δώροφο και πρέπει να διέθετε επιμελημένη πρόσοψη και τρεις εισόδους με κλίμακες για την επικοινωνία μεταξύ σκηνής και ορχήστρας.

Άποψη του σκηνικού οικοδομήματος όπου διακρίνονται οι τρεις εισοδοί με κλίμακες

Μπροστά από τη σκηνή διατηρείται ένας στενός διάδρομος, που χρησίμευε για την αποθήκευση των σκηνικών της παράστασης.

Η ημικυκλική ορχήστρα, καλυμμένη από πολύχρωμα γεωμετρικά μαρμαροθετήματα, φιλοξενούσε κινητά καθίσματα για τους επισήμους. Η πρόσβαση των θεατών γινόταν από τρεις διαδρόμους, στρωμένους με μαρμάρινες πλάκες, τις παρόδους, μία στο κέντρο και δύο καμαροσκελείς στα ανατολικά και στα δυτικά.

Το κοίλο του Ωδείου αποτελείται από 20 σειρές εδωλίων, επενδυμένων με λευκές πλάκες από ντόπιο ασβεστόλιθο, διαιρείται σε δύο διαζώματα. Μικρά ορθογώνια ανοίγματα, που επικοινωνούσαν με τους ημικυκλικούς διαδρόμους και στήριζαν το κοίλο, διακρίνονται στη βάση των εδωλίων της 10^{ης} σειράς, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την τέλεια ακουστική του. Η πρόσβαση στις κερκίδες γινόταν με επιμέρους μικρότερες κλίμακες στα πλάγια και στο κέντρο.

Η ακριβής χρονολόγηση του μνημείου δεν είναι γνωστή. Σύμφωνα με την ανασκαφέα Ι. Βοκοτοπούλου, η σκηνή του θα πρέπει να επισκευάστηκε στα τέλη του 2^{ου} ή στις αρχές του 3^{ου} αι. μ.Χ. Ωστόσο σημαντικά στοιχεία στην έρευνα έδωσε η αποχωμάτωση του διαδρόμου μπροστά από τη σκηνή, όπου βρέθηκαν περί τα 403 χάλκινα νομίσματα, χαρακτηριστικά όλων των περιόδων χρήσης του νομισματοκοπείου της Νικόπολης. Εύλογο είναι να

υποθέσουμε επομένως ότι το Ωδείο θα πρέπει να χρησιμοποιούνταν έως και το β' μισό του 3^{ου} αι. μ.Χ.

Μετά από τις αναστηλωτικές εργασίες του 1969 και του 1970-72, το Ωδείο χρησιμοποιούνταν για μουσικές εκδηλώσεις και θεατρικές παραστάσεις έως και το 2007, οπότε και ξεκίνησαν εκ νέου μικρής κλίμακας στερεωτικές επεμβάσεις από το Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε. Νικόπολης, οι οποίες δεν έχουν έως σήμερα ολοκληρωθεί.

Διακρίνονται από αριστερά, Γιώργος Ρήγιнос, Μιλτιάδης Κλάτας, Δήμητρα Παπακώστα, Σταύρος Μπένος και Νίκος Παναγιωτόπουλος

Το Θέατρο.

Επόμενος σταθμός μας το αρχαίο θέατρο. Εκεί μας περίμενε η υπεύθυνη αρχαιολόγος της ΕΠΚΑ κα Ντοριτά Κοντογιάννη.

Βόρεια της πόλης, έξω από τα τείχη της, στην περιοχή του «εν άλσει Προαστείου» διατηρούνται τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα του Θεάτρου.

Εξωτερική άποψη του θεάτρου

Η περιοχή του Προαστείου με τα δημόσια οικοδομήματα φαίνεται ότι εντυπώσισε πλήθος περιηγητών, των οποίων αναφορές και περιγραφές συμπεριέλαβαν στα ταξιδιωτικά τους συγγράμματα. Πολύ σημαντικές πληροφορίες για το Θέατρο αντλούμε από το έργο του Leake, που επισκέφθηκε την περιοχή στις αρχές του 19^{ου} αι., ενώ για την κάτοψη του μνημείου όλες οι περιγραφές βασίζονται στο σχέδιο του T.L. Donaldson.

Το μνημείο έχει νοτιοδυτικό προσανατολισμό και δεσπόζει πάνω από τη Νικόπολη, τον Αμβρακικό κόλπο και το Ιόνιο Πέλαγος. Αποτελεί ένα από τα επιβλητικότερα μνημεία του χώρου, παρά την πραγματικά ερειπιώδη, σήμερα, κατάσταση διατήρησής του.

Το κοίλο αναπτύσσεται τόσο στο φυσικό πρανές του λόφου όσο και σε λίθινη υποδομή κατά το ρωμαϊκό σύστημα στήριξης.

Άποψη του κοίλου

Η ανωδομή του είναι χτισμένη με χυτή τοιχοποιία επενδεδυμένη με οπτοπλίνθους. Για την έδραση του άνω τμήματος του κοίλου, κατασκευάστηκαν τρεις επάλληλες, θολωτές ημικυκλικής κάτοψης, στοές με αυξανόμενο ύψος από την εσωτερική στην εξωτερική. Η εξωτερική ήταν απροσπέλαστη ενώ οι δύο εσωτερικές χρησίμευαν και ως διάδρομοι της κίνησης των επισκεπτών. Εξωτερικά αντηρίδες έφεραν τις ωθήσεις της ανωδομής.

Πέρα από λιγοστές διερευνητικές τομές στη σκηνή του Θεάτρου και μικρής έκτασης στερεώσεις, δεν έχουν πραγματοποιηθεί ανάλογες εργασίες. Επιπλέον η αποσπασματική κατάσταση διατήρησης των εδωλίων δεν μας επιτρέπει να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα για τη μορφή και τον αριθμό τους. Στο άμεσο μέλλον ανασκαφικές έρευνες σε συνδυασμό με εκτεταμένες αναστηλωτικές εργασίες, ίσως μας δώσουν περισσότερα στοιχεία για το ίδιο το μνημείο αλλά και για την περίοδο χρήσης του εν γένει.

Διακρίνονται από αριστερά, Δήμητρα Παπακώστα, Νίκος Παναγιωτόπουλος, Ντορίτα Κοντογιάννη, Σταύρος Μπένος, Γιώργος Ρήγιнос και Μιλτιάδης Κλάπας

Το Στάδιο.

Βρίσκεται το «εν άλσει Προάστειο» στο χώρο μεταξύ του Θεάτρου και του Γυμνασίου. Η ίδρυσή του, στα πρώτα χρόνια του Αυγούστου, θα πρέπει να συνδέεται με την τέλεση αγώνων στα πλαίσια των Ακτίων. Αξιόλογες αναφορές για τα μνημεία του Προαστείου συναντούμε στο έργο του Στράβωνα.

Το μνημείο έχει σχήμα ελλειψοειδές, γεγονός που δικαιολογεί πράγματι το χαρακτηρισμό «καράβι» που του έχουν προσδώσει οι ντόπιοι.

Άποψη του σταδίου

Στη δυτική ανοίγεται η κύρια είσοδος, που αποτελούνταν από τρεις καμαροσκεπείς διόδους. Μπροστά από την κεντρική είσοδο περνούσε οδική αρτηρία, που συνέδεε το Προάστειο με το βόρειο σκέλος των ρωμαϊκών τειχών και τη βόρεια Νεκρόπολη με το μνημείο της νίκης του Αυγούστου.

Δύο επιμήκεις αναλημματικοί τοίχοι στα βόρεια και στα νότια συγκρατούν εξωτερικά τα πρανή των μακρών πλευρών και ορίζουν το κοίλο με τις κερκίδες. Επιπλέον, τοξωτά ανοίγματα δηλώνονται περιμετρικά της εξωτερικής όψης, που οδηγούσαν σε κεραμοσκεπείς χώρους με είσοδο από τις εξωτερικές πλευρές του μνημείου.

Στις μέρες μας το μνημείο φιλοξενεί κατά τους θερινούς συνήθως μήνες θεατρικές παραστάσεις και μουσικές εκδηλώσεις.

Ακολούθησε επίσκεψη στην αρχαία Κασσώπη. Εκεί μας περίμεναν ο δήμαρχος Ζαλόγγου και πρόεδρος της ΤΕΔΚ κ. Φάνης Μικρούλης, η καθηγήτρια αρχαιολογίας και ιδρυτικό μέλος του «ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ» κα Κων/να Γραβάνη, ο κ. Γιώργος Νούσιας, πρόεδρος του δημοτικού διαμερίσματος Καμαρίνας και ιστορικός αρχαιοφύλακας του χώρου, καθώς και ο κ. Κων/νος Τζήμας, πρόεδρος του λαογραφικού μουσείου Καμαρίνας.

Κασσώπη

Ο αρχαιολογικός χώρος της Κασσώπης βρίσκεται στις νότιες υπώρειες του Ζαλόγγου, πολύ κοντά στην Ιερά Μονή Αγίου Δημητρίου και στο μνημείο του γλύπτη Ζογγολόπουλου που έχει ταυτιστεί με την ηρωική στάση και την αυτοθυσία των γυναικών του Σουλίου απέναντι στα στρατεύματα του Αλί Πασά το 1803.

Η ανάγκη για συσπείρωση και πληρέστερη οικιστική οργάνωση οδήγησε το θεσπρωτικό φύλο των Κασσωπαίων στην ίδρυση της Κασσώπης στο α' μισό του 4^{ου} αι. π.Χ. με συνοικισμό κωμών, σε φυσικά οχυρή και στρατηγική θέση στο δυτικό τμήμα της αρχαίας Κασσωπίας, τα γεωγραφικά όρια της οποίας ταυτίζονται σε γενικές γραμμές με τα σημερινά διοικητικά όρια του Νομού Πρέβεζας.

Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα η Κασσώπη αποτέλεσε το διοικητικό, πολιτικό, θρησκευτικό και οικονομικό κέντρο των Κασσωπαίων. Η πόλη ήταν χτισμένη αμφιθεατρικά σύμφωνα με το υποδάμειο πολεοδομικό σύστημα, κατά το οποίο παράλληλοι δρόμοι διασταυρώνονταν κάθετα με δύο μεγαλύτερες οδικές αρτηρίες για τη δημιουργία οικοδομικών νησίδων.

Το υπέροχο υποδάμειο πολεοδομικό σύστημα της Αρχαίας Κασσώπης

Περιβάλλονταν, στα βατά της σημεία, από ισχυρά τείχη κατά το πολυγωνικό σύστημα τοιχοποιίας, τα οποία εναρμονισμένα με το φυσικό περιβάλλον, ακολουθούσαν την πορεία του εδάφους και εκμεταλλευόταν τις υψομετρικές του καμπύλες.

Εκτός από τα ιδιωτικά, διέθετε πολύ σημαντικά δημόσια κτίρια, τα περισσότερα από τα οποία βρίσκονταν στο χώρο της Αγοράς: δύο Στοές, Πρυτανείο, μικρό Θέατρο ή Βουλευτήριο. Στα παραπάνω θα πρέπει να προστεθούν το Θέατρο, ο ναός της Αφροδίτης και το Καταγώγειο, που σχετίζεται με δημόσιο ξενώνα ή με την εμπορική αγορά της πόλης, όπου κάθε δωμάτιο αντιστοιχούσε σε ένα κατάστημα.

Έφθασε στο απόγειό της γύρω στα τέλη του 3^{ου} αι. π.Χ., εποχή άρρηκτα συνδεδεμένη με τη γενικότερη ανάπτυξη και ευημερία των ηπειρωτικών πόλεων. Στα χρόνια της ακμής της ο πληθυσμός της υπολογίζεται στους 8.000-10.000 κατοίκους.

Δυστυχώς από την καταστροφική πορεία των Ρωμαίων το 167 π.Χ. στις ηπειρωτικές πόλεις δε γλίτωσε ούτε η Κασσώπη. Πολλά από τα δημόσια και ιδιωτικά οικοδομήματα καταστράφηκαν. Η οριστική εγκατάλειψη της πόλης επήλθε μόλις το 31 π.Χ., όταν οι κάτοικοί της αναγκάστηκαν να μετοικήσουν στη νεοϊδρυθείσα, από τον Οκταβιανό Αύγουστο, Νικόπολη.

Το μικρό θέατρο ή Βουλευτήριο.

Στο ανατολικό τμήμα της Αγοράς κατασκευάστηκε στο β' μισό του 3^{ου} αι. π.Χ. ένα οικοδόμημα στον τύπο του θεάτρου, που, πιθανότατα, χρησίμευε ως Ωδείο ή Βουλευτήριο, αποτελώντας τον επίσημο χώρο συγκέντρωσης και διεξαγωγής των συνελεύσεων του φύλου ή του Κοινού των Κασσωπαίων.

Άποψη του μικρού θεάτρου (Βουλευτηρίου)

Το κοίλο διέθετε 21 σειρές ειδωλίων και χωρίζονταν με κλίμακες σε 4 κερκίδες. Περικλείονταν από ορθογώνιο περίβολο που στα ανατολικά του περιελάμβανε μία στενόμακρη αίθουσα και μία στοά. Η σκηνή του ήταν ορθογώνια με δύο παρασκήνια στα άκρα της. Η χωρητικότητά του υπολογίζεται σε 2000 άτομα περίπου.

Η σημερινή κατάσταση διατήρησης του μνημείου είναι αρκετά καλή. Θα πρέπει ωστόσο να ληφθούν άμεσα μέτρα προστασίας του, όπως αναστηλωτικές και στερεωτικές επεμβάσεις στο κοίλο και τη σκηνή, διότι ελλοχεύει ο κίνδυνος κατάρρευσής του. Το πρόβλημα εντείνουν και τα γεωλογικής φύσεως προβλήματα που παρουσιάζει ο χώρος σήμερα, με τις αποσχίσεις, κατά διαστήματα, του εδάφους συμπαρασύροντας τμήματα της αρχαίας πόλης, όπως τείχη, οικοδομήματα και τμήμα του κοίλου του εν λόγω μνημείου.

Διακρίνονται από αριστερά, Δήμητρα Παπακώστα, Ντορίτα Κοντογιάννη, Γιώργος Ρήγιος, Γιώργος Νούσιος, Σταύρος Μπένος, Κωνσταντίνα Γραβάνη, Φάνης Μικρούλης, Μιλτιάδης Κλάπας και Κωνσταντίνος Τζήμας

Το μεγάλο Θέατρο.

Στο χώρο που εκτείνεται κάτω από τη ΒΔ ακρόπολη και σε σημείο με απρόσκοπτη θέα στο Ιόνιο και τα νησιά του, κατασκευάστηκε τον 3^ο αι. π.Χ. το Θέατρο της πόλης. Δύο πολυγωνικά αναλήμματα, ενισχυμένα με αντηρίδες στηρίζουν στην πρόσοψη το κοίλο, που χωρίζεται από ενδιάμεσο διάζωμα σε δύο τμήματα με 24 σειρές λίθινων ειδωλίων κάτω και 12 σειρές επάνω. Μια σειρά από 11 κλίμακες διαιρεί το κοίλο σε 10 κερκίδες.

Η ορχήστρα του θεάτρου παρουσιάζει ιδιορρυθμία καθώς δε σχηματίζει πλήρη κύκλο, αλλά τόξο μεγαλύτερο από το ημικύκλιο. Η σκηνή είναι ορθογώνια και πλαισιώνεται από δύο παρασκήνια εκατέρωθεν, μεταξύ των οποίων αναπτύσσεται το προσκήνιο. Η χωρητικότητά του υπολογίζεται σε 5.000-6.000 θεατές.

Άποψη του μεγάλου θεάτρου

Η σημερινή κατάσταση διατήρησης του μνημείου είναι αρκετά καλή, ωστόσο θα πρέπει να ληφθούν καταρχήν μέτρα προστασίας από τις κατακρημνίσεις των βράχων για να ακολουθήσουν στερεωτικές και αναστηλωτικές επεμβάσεις, που σε συνδυασμό και με εντατικές σωστικές αρχαιολογικές έρευνες θα επιτρέψουν τη μελλοντική επαναχρησιμοποίηση του μνημείου για θεατρικές παραστάσεις και μουσικές εκδηλώσεις.

Θα πρέπει εδώ να σας μεταφέρω τη μεγάλη μου συγκίνηση από την επίσκεψη στο μεγάλο θέατρο της Κασσώπης, όπου η ομορφιά του σου κόβει κυριολεκτικά την ανάσα. Θέλω να εκφράσω την αισιοδοξία μου ότι όταν με το καλό το θέατρο αυτό αναστηλωθεί, θα έχουμε ένα από τα ωραιότερα μνημεία της χώρας. Τον ενθουσιασμό μου αυτό συμμερίζεται και ο δήμαρχος κ. Φάνης Μικρούλης, ο οποίος είναι πρόθυμος να διαθέσει όλες τις δυνάμεις του δήμου του και ένα σημαντικό χρηματικό ποσό για τις εργασίες ανάδειξης του θεάτρου.

Στην ορχήστρα του μεγάλου θεάτρου

Μετά από την επίσκεψη στις αρχαίες πόλεις της Νικόπολης και της Κασσώπης πήγαμε στο νομαρχιακό κατάστημα, όπου είχαμε συνέντευξη τύπου. Στη συνέντευξη διαφάνηκε η διαθεσιμότητα τόσο του νομάρχη κ. Βασίλη Ιωάννου όσο και του δημάρχου Πρέβεζας και Μιλτιάδη Κλάπα να βοηθήσουν την αρχαιολογική υπηρεσία, σε όποιο στάδιο απαιτηθεί, για την ανάδειξη των υπέροχων χώρων θέασης και ακρόασης του νομού Πρεβέζης.

Συνέντευξη τύπου. Διακρίνονται από αριστερά, Γιώργος Ρήγιнос, Βασίλης Ιωάννου – Νομάρχης Πρέβεζας, Σταύρος Μπένος και Μιλτιάδης Κλάπας

Κυριακή, 14 Ιουνίου 2009

Επίσκεψη σε χώρους ακρόασης και θέασης της αρχαίας Αμβρακίας

Το μικρό Θέατρο.

Την Κυριακή 14 Ιουνίου το πρωί επισκεφθήκαμε με τον έφορο κ. Γιώργο Ρήγιο και τις αρχαιολόγους κ.κ. Δήμητρα Παπακώστα και Ντορίτα Κοντογιάννη το μικρό θέατρο της αρχαίας Αμβρακίας.

Το μικρό θέατρο βρίσκεται στο κέντρο της σύγχρονης πόλης της Άρτας και σε περιοχή που συμπίπτει και με το βορειοδυτικό τμήμα της αρχαίας πόλης και το θρησκευτικό και πολιτικό της κέντρο. Θεωρείται το μικρότερο από τα αρχαία ελληνικά θέατρα, που έχουν αποκαλυφθεί μέχρι σήμερα στον ελλαδικό χώρο.

Άποψη του θεάτρου

Ιδρύθηκε στα τέλη του 4^{ου}/αρχές του 3^{ου} αι. π.Χ. και παρέμεινε σε χρήση μέχρι τα μέσα του 2^{ου} αι. π.Χ.

Το μεγαλύτερο τμήμα του μνημείου ήρθε στο φως, στο πλαίσιο σωστικών αρχαιολογικών ερευνών, το 1976, από τον Ηλία Ανδρέου. Συγκεκριμένα έχει αποκαλυφθεί η ορχήστρα, μέρος του κοίλου και των παρόδων του καθώς και το δυτικό τμήμα του στυλοβάτη του προσκηνίου. Για την ταύτισή του ο ανασκαφέας στηρίχθηκε στη μαρτυρία του Διονυσίου Αλικαρνασσέως, για την ύπαρξη δύο θεάτρων στην Αμβρακία της εποχής του Πύρρου, εποχή κατά την οποία η πόλη γνώρισε τη μεγαλύτερη οικονομική, οικιστική και καλλιτεχνική ανάπτυξη.

Το μικρό θέατρο δεν κατασκευάστηκε σε φυσικά επικλινή θέση αλλά πάνω σε επιχωματωμένο πρανές που κάλυψε τα θεμέλια και τα ψηφιδωτά δάπεδα λουτρών των μέσων του 4^{ου} αι. π.Χ. και τα θεμέλια οικιών που άνηκαν στην κλασική και αρχαϊκή πόλη.

Η ορχήστρα σε σχήμα τέλειου κύκλου έχει διάμετρο 6.70μ. Το δάπεδο της, που δυστυχώς δε σώζεται, πιθανότατα ήταν κατασκευασμένο από ασβεστολιθικές πλάκες.

Ο στυλοβάτης του προσκηνίου υπολογίζεται ότι έφτανε συνολικά τα 10 μ. μήκος και τα 2,40 μ. πλάτος. Την πρόσοψή του κοσμούσαν πιθανότατα 6 ιωνικοί ημικίονες.

Το κοίλο, με νότιο προσανατολισμό, διαιρείται με δύο κλίμακες σε τρεις κερκίδες, από τις οποίες η κεντρική σώζει τέσσερις σειρές εδωλίων, από εγχώριο ασβεστόλιθο, και υποδομή πέμπτης ενώ οι πλάγιες τρεις σειρές. Αξιοσημείωτη είναι η απουσία προεδρίας στην πρώτη σειρά.

Το σημαντικότερο από τα κινητά ευρήματα στο χώρο είναι ένας χρυσός στατήρας του Φιλίππου Β', το πρώτο χρυσό νόμισμα που βρέθηκε σε ανασκαφές στην Ήπειρο.

Η σημερινή κατάσταση διατήρησης του μικρού Θεάτρου είναι εξαιρετικά εντυπωσιακή. Ίσως αυτό να έλαβε υπόψη και η αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΠΟ όταν το 1976 προχώρησε σε απαλλοτρίωση τόσο του οικοπέδου που εντοπίστηκαν τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα του Θεάτρου όσο και των παρακείμενων σε αυτό, με σκοπό να ολοκληρωθεί η ανασκαφική έρευνα και να αποκαλυφθεί πλήρως το μνημείο. Δυστυχώς καμία έρευνα δεν έχει γίνει από τότε και ο χώρος χρησιμοποιείται καταχρηστικά ως χώρος στάθμευσης οχημάτων.

Διακρίνεται στο πίσω μέρος το απαλλοτριωμένο οικόπεδο που σήμερα χρησιμοποιείται ως χώρος στάθμευσης - * βελάκι στο παρκινγκ

Ωστόσο, προσβλέποντας σε μία μελλοντική συνεργασία με το Δήμο και την ολοκλήρωση των ανασκαφικών εργασιών και των απαιτούμενων μικρής κλίμακας στερεωτικών επεμβάσεων, το μικρό Θέατρο θα είναι έτοιμο υποδεχθεί το κοινό του με μία ολοκληρωμένη και σίγουρα διαφορετική μορφή από αυτή που παρουσιάζει σήμερα.

Διακρίνονται από αριστερά, Ντορίτα Κοντογιάννη, Γιώργος Ρήγιος, Σταύρος Μπένος, Ντίνα και Βαγγέλης Τζαδήμας

Ανάμεσα από τα δύο Θέατρα της αρχαίας πόλης και στο κέντρο της σύγχρονης βρίσκεται ο **ναός του Απόλλωνα**, που ήρθε στο φως το 1964 κατά τη διάρκεια σωστικής αρχαιολογικής έρευνας.

Άποψη του ναού του Απόλλωνα

Πρόκειται για περίπτερο ναό δωρικού ρυθμού με πρόναο και επιμήκη σηκό. Στο βάθος του σηκού υπάρχει τριμερές βάθρο για τη στήριξη του αγάλματος ή του συμβόλου της λατρευόμενης θεότητας. Δυστυχώς το μνημείο σώζεται μόνο μέχρι το ύψος της ευθυντηρίας του.

Το πιο σημαντικό εύρημα που έδωσε και τη χρονολόγηση στο ναό, γύρω στο 500π.Χ., ήταν ένα πώρινο δωρικό κιονόκρανο.

Ο ναός ταυτίζεται με το σημαντικότερο ιερό της Αμβρακίας, αφιερωμένο στη λατρεία του Απόλλωνα Πύθιου Σωτήρα. Στην ταύτιση μας οδήγησε μία ενεπίγραφη στήλη που βρέθηκε στον περίβολο του ναού και αναφέρεται στον καθορισμό των ορίων μεταξύ Αμβρακίας και Χαράδρου (της σημερινής Φιλιππιάδας) και χρονολογείται στο 2^ο αι. π.Χ.

Το Μεγάλο Θέατρο.

Τα αρχιτεκτονικά του κατάλοιπα εντοπίστηκαν το 1981-1982 κατά την διάρκεια σωστικής ανασκαφικής έρευνας στην πόλη της Άρτας από την ανασκαφέα Π. Καρατζένη.

Η εικόνα που έχουμε για το μνημείο είναι αρκετά αποσπασματική καθώς το μεγαλύτερο μέρος του βρίσκεται κάτω από παρακείμενες του οικοπέδου οικοδομές αλλά και το οδόστρωμα σύγχρονου δρόμου.

Τα κατάλοιπα του μεγάλου θεάτρου

Τα μοναδικά στοιχεία που διαθέτουμε σήμερα για το Μεγάλο Θέατρο είναι κάποιες βάσεις εδωλίων, τμήμα της ορχήστρας και του στυλοβάτη του προσκήνιου.

Χρονολογείται στα τέλη του 4^{ου} με αρχές του 3^{ου} αι. π.Χ. Δυστυχώς φαίνεται ότι το σημαντικό αυτό μνημείο ασφυκτιά μέσα στις κατασκευές της «σύγχρονης» πόλης και οι περαιτέρω έρευνες για την ανάδειξή του φαντάζουν ουτοπικές.

Ακολούθησε συνέντευξη τύπου με τον νομάρχη κ. Γιώργο Παπαβασιλείου το δήμαρχο κ. Πάνο Οικονομίδη και τον έφορο κ. Γιώργο Ρήγινο.

Συνέντευξη τύπου, διακρίνονται από αριστερά, Γιώργος Ρήγιнос, Πάνος Οικονομίδης – Δήμαρχος Άρτας, Σταύρος Μπένος και Γιώργος Παπαβασιλείου – Νομάρχης Άρτας

